

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตคู่ของนักศึกษาที่อยู่ด้วยกันก่อนสมรส

นิรมล วีระไตรรักษ์

22 ก.ค. 2547

180140

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

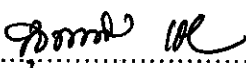
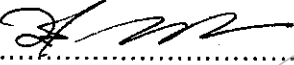
เมษายน 2547

ISBN 974-383-529-6

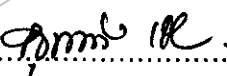
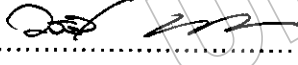
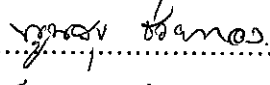
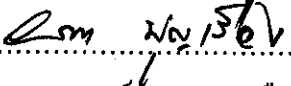
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ นิรมล ชีระไตรรักษ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

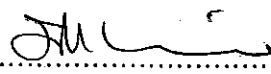
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทราวดี เชียรพิเชฐ)
.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ เตียวอิศเรศ)
.....กรรมการ
(ดร.สมโภชน์ อเนกสุข)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทราวดี เชียรพิเชฐ)
.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ เตียวอิศเรศ)
.....กรรมการ
(ดร.สมโภชน์ อเนกสุข)
.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พูนสุข ช้วยทอง)
.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ผกา บุญเรือง)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)
วันที่ 12 เดือน 1 มกราคม พ.ศ. 2548

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนทราวดี เขียวพิเชฐ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ เดียวอิสระ ดร.สมโภชน์ อนนกุลสุข กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำและ ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยในครั้งนี้มาโดยตลอดและรองศาสตราจารย์ ผกา บุญเรือง ที่ให้ ข้อเสนอแนะในการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ. โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ งามตา วนินทานนท์ รองศาสตราจารย์ พูนสุข ช่วยทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ระพีพันธ์ ฉายวิมล รองศาสตราจารย์ ดร. รุจา ภูไพบูลย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมคิด บุญเรือง ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือในการทำ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และท่านอาจารย์ทุกท่านที่ช่วยประสิทธิประสาทวิชาให้ตั้งแต่เริ่มฝึกอ่านเขียน จนถึงอาจารย์ปัจจุบันที่ให้ความรู้และคำแนะนำในการเผชิญกับอุปสรรคต่าง ๆ ในการศึกษา เล่าเรียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อชัยวัฒน์ และคุณแม่แม่ลิวัลย์ ชีระไตรรักษ์เป็นอย่างสูงที่ให้ การสนับสนุนในการศึกษาเล่าเรียนมาโดยตลอด และขอบพระคุณคุณป้าคุณลุงที่ให้กำลังใจเสมอมา ขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชนิตา ประดิษฐ์สถาพร อาจารย์ภูเบศ เลื่อมใส คุณพวงทอง อินใจ และเพื่อนๆที่สละเวลาเป็นที่ปรึกษาให้ตลอดมา ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ที่ช่วยใน การเก็บข้อมูลและผู้ที่ให้ข้อมูลทุกท่านที่ให้การสนับสนุนทำให้งานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จ สมบูรณ์ได้ เป็นอย่างดี

นิรมล ชีระไตรรักษ์

44910093: สาขาวิชา: การพยาบาลครอบครัว; พย.ม. (การพยาบาลครอบครัว)

คำสำคัญ: การอยู่ก่อนสมรส/คุณภาพชีวิตคู่/นักศึกษาที่อยู่ก่อนสมรส

นิรมล ชีระไตรรักษ์: ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตคู่ของนักศึกษาที่อยู่ด้วยกัน

ก่อนสมรส (FACTORS RELATED TO MARITAL QUALITY AMONG COLLEGE COHABITORS)

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: สุนทราวดี เรือรพิเชษฐ, ค.ศ., วรณี เดียวอิสเรศ, Ph.D., สมโภชน์ อเนกสุข, กศ.ศ. 149 หน้า. ISBN 974-383-529-6

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตคู่ของนักศึกษาที่อยู่ด้วยกันก่อนสมรส ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยด้านความคล้ายคลึงกันของคู่ ปัจจัยด้านแบบอย่างจากบิดามารดา ปัจจัยด้านค่านิยมเกี่ยวกับการสมรส ปัจจัยด้านสถานะทางเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านความสมานฉันท์ทางบทบาท และปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคม กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักศึกษาที่อยู่ด้วยกันกับคู่ก่อนสมรสและกำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีภาคปกติ มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย ที่สมัครใจในการให้ข้อมูล โดยการตอบแบบสอบถาม เป็นกลุ่มเฉพาะที่ไม่เปิดเผยสถานภาพ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสุ่มจากบุคคลหลักที่สามารถเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างได้ โดยการสุ่มอย่างง่ายจากกรอบรายชื่อบุคคลหลักได้จำนวน 40 คน จากจำนวนทั้งหมด 76 คนและทำการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน จากนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐทั่วประเทศที่อยู่ด้วยกันกับคู่ก่อนสมรส พรรณนาคุณภาพชีวิตคู่ ลักษณะการอยู่ด้วยกันก่อนสมรสของนักศึกษาด้วยสถิติบรรยาย และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตคู่โดยใช้สถิติไค-สแควร์และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่อยู่ด้วยกันก่อนสมรสส่วนใหญ่ที่พบในการศึกษาค้นคว้านี้ได้อยู่ด้วยกันก่อนสมรสเป็นเวลา 1 - 2 ปี ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ด้วยกันเพียงเวลาสั้น ๆ เมื่อมีโอกาสนักศึกษาที่อยู่ด้วยกันกับคู่ก่อนสมรสส่วนมากมาจากครอบครัวที่บิดามารดาอยู่ด้วยกันและจดทะเบียนสมรสกันอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ลักษณะที่พักอาศัยส่วนใหญ่จะพักหอพักเอกชนหรือบ้านเช่า ในการอยู่ด้วยกันก่อนสมรสนี้ ส่วนใหญ่บิดามารดาไม่รับรู้และนักศึกษาส่วนใหญ่ยังพึ่งพาทางการเงินจากบิดามารดา การคุมกำเนิดจะใช้ถุงยางอนามัยและยาเม็ดคุมกำเนิดเป็นส่วนใหญ่ และพบว่ามีนักศึกษาที่อยู่ด้วยกันกับคู่ก่อนสมรสเคยมีประสบการณ์การตั้งครรภ์ร้อยละ 10.75 และในกลุ่มดังกล่าวได้ยุติการตั้งครรภ์โดยการทำแท้งแล้วร้อยละ 9.50 ส่วนในกลุ่มที่ยังไม่เคยตั้งครรภ์มีความคิดว่าถ้าเกิดการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ขึ้นจะตัดสินใจทำแท้งร้อยละ 63.8

ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตคู่ของนักศึกษาที่อยู่ด้วยกันก่อนสมรส พบว่าความคล้ายคลึงกันของคู่ สถานะทางเศรษฐกิจ ความสมานฉันท์ทางบทบาท การสนับสนุนทางสังคม แบบอย่างจากบิดามารดา และค่านิยมเกี่ยวกับการสมรสมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตคู่ทั้งด้านการปรับตัวระหว่างคู่และด้านความสัมพันธ์ระหว่างคู่ นักศึกษาที่อยู่ด้วยกันก่อนสมรสส่วนใหญ่มีการปรับตัวระหว่างคู่อยู่ในกลุ่มระดับปานกลาง มีความสัมพันธ์ระหว่างคู่อยู่ในกลุ่มระดับสูง แต่โดยภาพรวมแล้วมีคุณภาพชีวิตคู่อยู่ในกลุ่มระดับต่ำ

44910093: MAJOR: FAMILY NURSING; M.NS. (FAMILY NURSING)

KEYWORDS: PRE-MARITAL/MARITAL QUALITY/COHABITATORS IN COLLEGE

NIRAMOL TEERATRIRAK: FACTORS RELATED TO MARITAL QUALITY
AMONG COLLEGE COHABITORS. THESIS ADVISORS: SUNTHARAWADEE
THEINPICHET, Ph.D., WANNEE DEOISRES, Ph.D., SOMPOCH ANEGASUKHA, Ed.D.
149 P. 2004. ISBN 974-383-529-6

This study was aimed to study the factors related to the marital quality among pre-marital college cohabiters. The sample were 400 undergraduate students at public university, studying with their couple and were willing to participate in the study. Their identification were confidential. Forty key informants were randomly picked from the full 70, then 400 college students were interviewed. Descriptive statistics, Chi-square and Pearson Product Moment were used in data analysis.

The results revealed that the sample stayed with their couple for only 1-2 years prior to marriage. Most of the sample were from the families with legally marriage and their parents still stay together. The sample choosed to stay at the dormitory or rental houses. Condom and oral birth control pill were two commonly used birth control. The finding also showed that 10.15 percent of the sample used to get pregnant and 9.5 percent choosed to terminate their pregnancy. Sixty three percent of the sample couples with no pregnant record also stated that they would have terminated their pregnancy.

For the factors related to the marital quality, the similarity among the couple economic status, roles fit factors, social support factors, parental models and ideal factors about marriage were correlated with the marital quality of a pre-marital cohabiters couple life.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
การอยู่ด้วยกันก่อนสมรส.....	11
ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตคู่.....	19
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตคู่ของวัยรุ่นที่อยู่ด้วยกันก่อนสมรส.....	28
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	40
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	41
การตรวจคุณภาพเครื่องมือ.....	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	53
ส่วนที่ 2 ลักษณะทั่วไปของปัจจัยที่ศึกษา.....	59
ส่วนที่ 3 คุณภาพชีวิตคู่ของนักเรียนที่อยู่ด้วยกันกับคู่ก่อนสมรส.....	70
ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตคู่ด้านการปรับตัวระหว่างคู่ ของนักศึกษาที่อยู่ด้วยกันก่อนสมรส.....	72
ส่วนที่ 5 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตคู่ด้านความสัมพันธ์ระหว่างคู่ ของนักศึกษาที่อยู่ด้วยกันก่อนสมรส.....	84
ส่วนที่ 6 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตคู่ของนักศึกษา ที่อยู่ด้วยกันก่อนสมรส.....	96
5 สรุปและอภิปรายผล.....	112
สรุปผลการวิจัย.....	112
อภิปรายผล.....	115
ข้อเสนอแนะ.....	122
บรรณานุกรม.....	124
ภาคผนวก.....	134
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	149

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม.....	50
2 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่อยู่ด้วยกันก่อนสมรสจำแนกตาม ระยะเวลาที่อยู่ด้วยกันก่อนสมรส ผลการเรียน.....	54
3 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่อยู่ด้วยกันก่อนสมรสจำแนกตาม งานประจำ ของกลุ่มที่เป็นรายได้หลัก ลักษณะการอยู่ด้วยกันกับคู่ก่อนสมรสของนักศึกษา ลักษณะที่พักอาศัยของท่านและคู่.....	55
4 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่อยู่ด้วยกันก่อนสมรสจำแนกตาม การใช้การคุมกำเนิดของนักศึกษาที่อยู่ด้วยกันก่อนสมรส.....	56
5 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่อยู่ด้วยกันก่อนสมรสจำแนกตามวิธีการคุมกำเนิด ที่นักศึกษาใช้ในการป้องกันการตั้งครรภ์ขณะที่อยู่ด้วยกันกับคู่ก่อนสมรส.....	57
6 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่อยู่ด้วยกันก่อนสมรสจำแนกตาม ประสบการณ์ ในการตั้งครรภ์รวมทั้งการเลือกที่จะตัดสินใจในการจัดการกับการตั้งครรภ์ ถ้าเกิดขึ้นในขณะที่อยู่ด้วยกันกับคู่ก่อนสมรส.....	58
7 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่อยู่ด้วยกันก่อนสมรสจำแนกตาม อายุของนักศึกษา กับคู่ที่อยู่ด้วยกันกับคู่ก่อนสมรส และระดับการศึกษาของกลุ่มของนักศึกษา.....	60
8 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่อยู่ด้วยกันก่อนสมรสจำแนกตาม สถานภาพ ครอบครัวของนักศึกษากับคู่ที่อยู่ด้วยกันก่อนสมรส.....	61
9 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่อยู่ด้วยกันก่อนสมรสจำแนกตาม สถานะทาง เศรษฐกิจของนักศึกษาที่อยู่ด้วยกันก่อนสมรส.....	62
10 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่อยู่ด้วยกันก่อนสมรสจำแนกตาม ความสมานฉันท์ในบทบาท.....	63
11 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่อยู่ด้วยกันก่อนสมรสจำแนกตาม การสนับสนุนทางสังคม.....	65
12 ค่าเฉลี่ยของนักศึกษาที่อยู่ด้วยกันก่อนสมรสจำแนกตาม แบบอย่างจากบิดามารดา.....	68
13 ค่าเฉลี่ยของนักศึกษาที่อยู่ด้วยกันก่อนสมรสจำแนกตาม ความคิดเห็นของนักศึกษา ที่อยู่ด้วยกันกับคู่ก่อนสมรส.....	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
14 แสดงระดับคุณภาพชีวิตคู่ของนักศึกษาที่อยู่ด้วยกันก่อนสมรส จำแนกตามจำนวนและร้อยละ.....	70
15 แสดงระดับคุณภาพชีวิตคู่ด้านการปรับตัวระหว่างคู่ของนักศึกษาที่อยู่ด้วยกัน ก่อนสมรส จำแนกตามจำนวนและร้อยละ.....	71
16 แสดงระดับคุณภาพชีวิตคู่ด้านความสัมพันธ์ระหว่างคู่ของนักศึกษาที่อยู่ด้วยกัน ก่อนสมรส จำแนกตามจำนวนและร้อยละ.....	71
17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคล้ายคลึงกันของคู่กับการปรับตัวระหว่างคู่.....	74
18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานะทางเศรษฐกิจกับการปรับตัวระหว่างคู่.....	76
19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความสมานฉันท์ทางบทบาทกับการปรับตัวระหว่างคู่.....	78
20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกับการปรับตัวระหว่างคู่.....	82
21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแบบอย่างจากบิดามารดาแลค่านิยมเกี่ยวกับการสมรส กับความสัมพันธ์ระหว่างคู่.....	84
22 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคล้ายคลึงกันของคู่กับความสัมพันธ์ระหว่างคู่.....	86
23 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานะทางเศรษฐกิจกันของคู่กับความสัมพันธ์ ระหว่างคู่.....	88
24 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความสมานฉันท์ทางบทบาทกันของคู่กับ ความสัมพันธ์ระหว่างคู่.....	90
25 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกันของคู่กับความสัมพันธ์ ระหว่างคู่.....	94
26 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแบบอย่างจากบิดามารดาแลค่านิยมเกี่ยวกับการสมรส กับความสัมพันธ์ระหว่างคู่.....	96
27 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคล้ายคลึงกันของคู่กับคุณภาพชีวิตคู่.....	98
28 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานะทางเศรษฐกิจกับคุณภาพชีวิตคู่.....	100
29 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความสมานฉันท์ในบทบาทกับคุณภาพชีวิตคู่.....	102
30 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกับคุณภาพชีวิตคู่.....	106
31 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแบบอย่างจากบิดามารดาแลค่านิยมเกี่ยวกับการสมรส กับคุณภาพชีวิตคู่.....	108

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตคู่ ของนักศึกษาที่อยู่ด้วยกันก่อนสมรส พัฒนาจากทฤษฎีคุณภาพชีวิตสมรส ของเลวิสและสเปนเนียร์.....	10
2 แบบจำลองคุณภาพชีวิตสมรส.....	23